

Yükseköğretimde Öğrenci Bağımlılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yükseköğretimde Öğrenci Bağımlılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33505>

Özet

Yükseköğretimde Öğrenci Bağılılığı Ölçeği, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin kurumsal ve akademik süreçlere olan bağımlık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle Türk eğitim sistemi ve kültürel bağlamı dikkate alınarak Dr. Çankır, G. Kurum ve S. Yıldız tarafından 2017 yılında geliştirilmiştir. Bu ölçek, öğrencilerin sadece akademik performansları değil, aynı zamanda duygusal ve davranışsal olarak üniversite yaşamına ne kadar entegre oldukları da değerlendirilmeyi hedefler. Öğrenci bağılılığı, öğrenci başarısı ve kurum kalitesi açısından kritik bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci bağılılığı, yükseköğretim, ölçek geliştirme, psikometri, akademik motivasyon, üniversite yaşamı.

Yazarlar

Şerife Çankır, Gül Kurum, Serap Yıldız.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin bağılılıkları güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Bu bağımlık, öğrencilerin derslere katılımı, kurumsal etkinliklere ilgisi ve genel olarak üniversiteye aidiyet hissi gibi çok boyutlu alanları kapsamaktadır. Elde edilen veriler, üniversitelerin öğrenci destek hizmetlerini ve eğitim programlarını iyileştirmesine yönelik kanıta dayalı kararlar almalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında öğrenci bağılılığını ölçmek için uluslararası ölçeklerin adaptasyonundan ziyade, yerel koşullara özgü bir araç sunma ihtiyacından doğmuştur. Bu sayede, Türk yükseköğretim sisteminin kendine has dinamiklerine uygun, yüksek kalitede bir ölçüm sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojide ve eğitim bilimlerinde merkezi bir kavram olan **Öğrenci Bağılılığı** (Student Engagement) yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle üç ana boyutta ele alınır:

Davranışsal Bağımlık: Öğrencinin derslere katılımı, ödevleri tamamlama ve akademik etkinliklere aktif katılımı.

Duygusal Bağımlılık: Okula, arkadaşlara ve öğretim üyelerine karşı duyulan aidiyet, ilgi ve olumlu duygular.

Bilişsel Bağımlılık: Öğrenme sürecine gösterilen çaba, öz düzenleme stratejileri kullanma ve karmaşık görevlere odaklanma isteği.

Ölçeğin faktör yapısı, bu çok boyutlu bağımlılık kavramını Türk yükseköğretim öğrencileri popülasyonunda geçerli bir şekilde temsil etmeyi hedeflemiştir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında kapsamlı geçerlik analizleri yapılmıştır. Çalışma, öncelikle yapı geçerliliğini incelemeye odaklanmıştır. Bu amaçla, faktör yapısının teorik beklentilerle uyumlu olup olmadığını test etmek için hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır.

Literatürdeki bilgilere göre, ölçek maddelerinin ilgili boyutları yüksek düzeyde temsil ettiği ve faktör yüklerinin kabul edilebilir sınırların üzerinde olduğu rapor edilmiştir. Ayrıca, aydınlatıcı geçerlik ve yakınsak geçerlik çalışmaları ile ölçeğin, ölçmeye çalıştığı yapıyı diğer ilgili yapılardan bağımsız bir şekilde ayırdığı ve benzer yapılarla beklenen düzeyde ilişkili olduğu gösterilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik çalışmaları, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık analizi, ölçeğin tüm maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar tutarlı olduğunu göstermektedir.

Geliştirme çalışmasında (Çankır, Kurum ve Yıldız, 2017), ölçeğin genel Cronbach Alfa değerinin yüksek olduğu ve alt faktörlerin de kabul edilebilir düzeyde güvenirlilik katsayılarına sahip olduğu belirtilmektedir. Bu yüksek güvenirlilik katsayıları, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Yükseköğretimde Öğrenci Bağımlılık Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğünden, yapısının belirlenmesi için faktör analizi teknikleri kullanılmıştır.

Yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçeğin birden fazla alt boyuta sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu alt boyutlar, öğrenci bağımlılığının farklı yönlerini (örneğin akademik bağımlılık, sosyal bağımlılık, kurumsal bağımlılık) temsil etmektedir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise, bu faktör yapısının toplanan yeni bir örneklem üzerinde istatistiksel olarak uygunluğunu kanıtlanmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik temellerini sağlamlaştırmıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılır. (Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir, ancak geliştirme çalışmalarında bu format yaygındır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim öğrencileri (Üniversite öğrencileri)

Yaş Grubu: Genellikle 18-25 yaş arası

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören lisans öğrencileri. Çalışmada örneklem büyüklüğü ve demografik dağılım detayları makalede yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama ölçeği. Katılımcılar, kendilerine sunulan maddelere ne kadar katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci bağımlılığı, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, ölçek, yükseköğretim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

İletişim E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın iletişim adresi: gkurum13@gmail.com (Gül Kurum)

Yazma Adresi: Makalede belirtilen akademik kurum adresleri geçerlidir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir, ancak ticari veya geniş ölçekli kullanımlar için sorumlu yazardan (Gül Kurum) izin alınması tavsiye edilir.

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: 2017 (Ölçeğin yayınlandığı yılı).

Kaynaklar

Çankır, İ., Kurum, G. ve Yıldız, S. (2017). Yükseköğretimde öğrenci bağlılığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10 (1), 273-298.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: yuksekogretimde-ogrenci-bagliligi-olcegi-toad.pdf

Yükseköğretimde Öğrenci Bağlılığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM